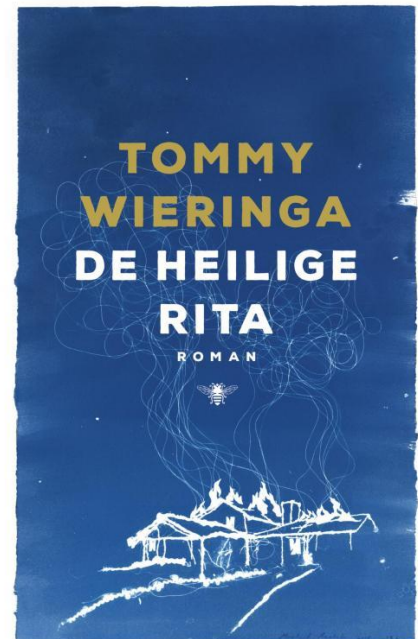
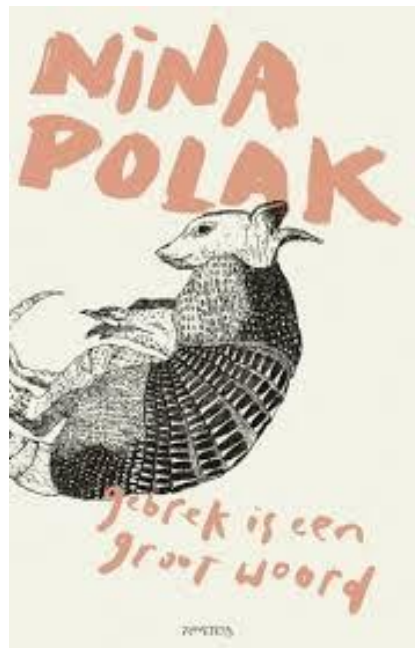

Carmel College Salland

1920 V5 – Nederlands Juryrapport Inktaap

De goede zoon - Gebrek is een groot woord - De Heilige Rita

Alysha Wings V5A
3-2-2020

Ons pad vormt ons

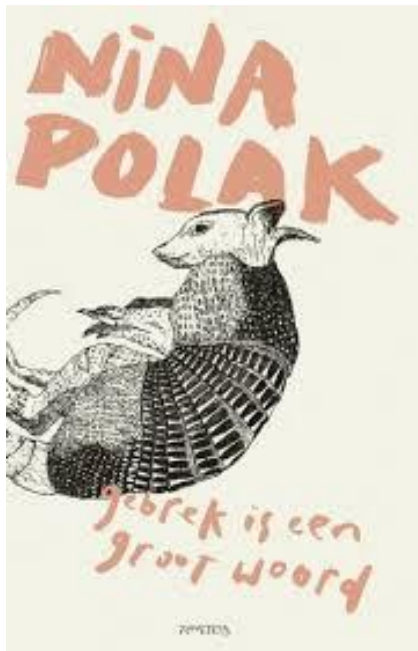
Dit is iets wat we vaak horen: je omgeving, je sociale kring, je opvoeding, je keuzes... alles waarmee je in je leven geconfronteerd wordt heeft invloed op wie je bent en hoe je in het leven staat. Iedere keuze, groot of klein, kan je levenspad veranderen. Boeken brengen dit mooi in kaart. Je krijgt een kijkje in het leven van een ander en het proces van zelfontwikkeling. Zo ook in de drie boeken die dit jaar genomineerd zijn voor de Inktaap 2020: *De goed zoon* van Rob van Essen, *Gebrek is een groot woord* van Nina Polak en *De heilige Rita* van Tommy Wieringa.

~ Over de boeken ~

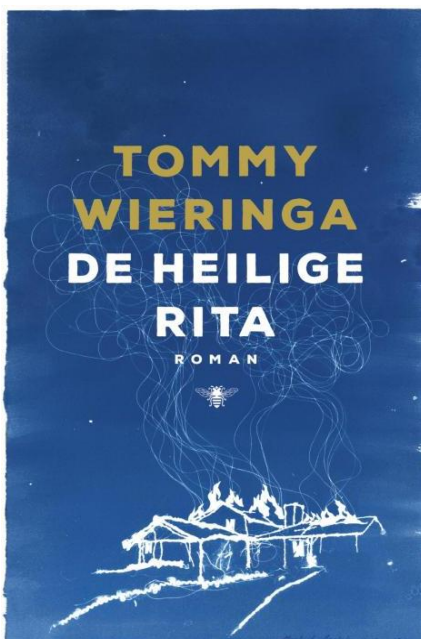
In het boek *De goede zoon* van Tommy Wieringa zien we de toekomstige wereld door de ogen van een 60-jarige man die recent zijn moeder verloren heeft. In een wereld veranderd door robotisering met een basisinkomen, geavanceerde massagestoelen, zelfrijdende auto's en pratende bedden probeert deze man zijn weg te vinden. Voor het overlijden van zijn moeder had hij nog een doel, een bezigheid. Hij bezocht haar bijna dagelijks. Tijdens deze bezoeken zag hij haar aftakelen en de dementie de overhand nemen, maar desondanks leek ze gelukkiger. Ze hoefde niks meer te regelen, zich nergens meer zorgen over te maken, want het personeel in het verzorgingstehuis deed dat voor haar. De man had al jaren een eentonig leven gehad, maar dat wordt ruw verstoord wanneer hij op een dag een telefoontje van oud-collega Lennox krijgt die ervoor zorgt dat hij uit de luie stoel komt die van zijn moeder is geweest. Zonder te weten

wat er precies aan de hand is, wordt de hoofdpersoon meegenomen op reis. Lennox geeft niet veel weg over het doel van de reis. Het enige wat de hoofdpersoon te horen krijgt, is dat Bonzo, ook wel de Meester genoemd, aan geheugenverlies lijdt en dat "ze" de hoofdpersoon nodig hebben om hem zijn geheugen weer terug te geven. Bonzo was hun baas toen ze nog voor het Archief van Amsterdam werkten. Wie "ze" zijn wordt stilgehouden. De tijd die de hoofdpersoon in de auto en in de bescheidende hotels doorbrengt wordt gevuld met terugblikken naar het verleden. Stukje bij beetje komen we meer te weten over de hoofdpersoon. Zo vertelt hij vele verhalen over zijn jeugd en gelovige opvoeding, de tijd dat hij in het Archief werkte en over zijn moeder. Op de helft van de reis wordt de hoofdpersoon tot zijn schrik in een zelfrijdende auto gezet, die hem naar zijn eindbestemming brengt. Eindelijk, na een lange reis, zijn we beland bij de ontknoping van het verhaal en worden alle mysteries onthuld.

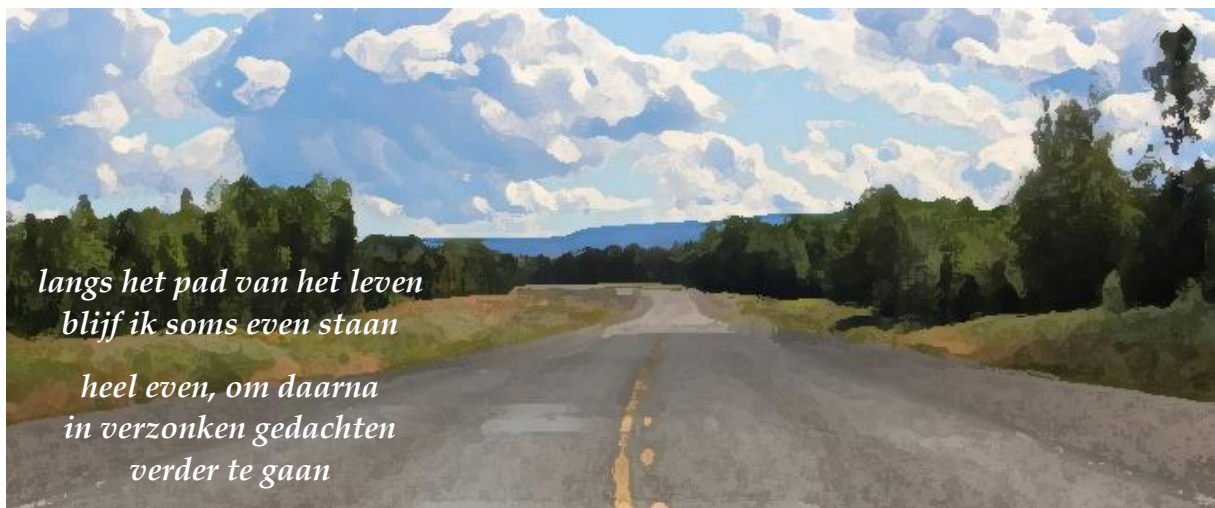
Nynke Nauta, alias Skip, wordt aan ons voorgesteld in het boek *Gebrek is een groot woord* geschreven door Nina Polak. De 22-jarige matroos heeft al zeven jaar op zee rondgezworven, wanneer ze op uitnodiging van haar 'surrogaatouders' Mascha en Nico Zeno tijdelijk terugkeert naar Amsterdam. Deze stad en het grote huis van de Zeno's roept veel herinneringen bij Nynke op. Ze denkt aan haar overleden moeder Nellie, de Zeno's die Nynke na haar moeders overlijden opvingen en Borg, haar voormalige vriend. Die laatste ontmoet ze ook weer, nadat ze al haar oude vrienden een bezoekje gebracht heeft. Op het dertigste beland ze met hem in bed en gaat ze samen met hem naar een voorstelling. Niet alleen valt ze terug in een ongezonde relatie, ze brengt ook Borgs relatie met zijn huidige vriendin Geeske in gevaar. Nynke ziet echter de ernst van de situatie niet in, maar dat verandert als blijkt dat

ze zwanger is van Borg. Ze besluit hem niks te vertellen en eigenhandig van "het klompje cellen" af te komen. Tijdens haar laatste bezoek aan hem, ontdekt ze de novelle die hij geschreven heeft. Overvallen door haar nieuwsgierigheid en mede door de geheimzinnigheid van Borg, besluit ze om de novelle naar haar e-mail te sturen. Het lezen van deze novelle is doorslaggevend. Nynke vindt het een verschrikkelijk manuscript. Borg heeft hun relatie voor zijn boek gebruikt en psychologiseert haar kapot en de manier waarop hij over haar moeder praat maakt haar verdrietig. Als het allemaal al niet erg genoeg is, krijgt ze van Mascha te horen dat ze moet vertrekken, omdat Nico's dementerende moeder bij de Zeno's komt wonen. Woedend vertrekt Nynke naar Sardinië, waar haar oude vriend Lood een schip heeft waarop ze mee kan varen. Nynke ontvangt een afscheidsbrief van Borg, maar het doet haar niet veel. Ze is nu eindelijk vrij, ver weg van Amsterdam en de mensen.

In het derde boek, *De heilige Rita* van Tommy Wieringa, duiken we in een wereld waarin globalisering de boventoon voert. Paul Krüzen, handelaar in 'curiosa en militaria' en vrijgezel, woont in een klein dorp aan de oostgrens van het land genaamd Mariënveen. Paul leidt een eenvoudig leven: hij zorgt voor zijn bejaarde vader, verkoopt zijn spullen op internet en bezoekt af en toe bordeel Club Pacha. Ondanks dat Mariënveen een redelijk nietszeggend dorpje is, heeft globalisering ook deze uithoek bereikt. Paul ziet hoe steeds meer ondernemingen en taken ingenomen worden door buitenlanders. Ook in zijn jongere jaren heeft globalisering voor veel verandering in het leven Paul en zijn ouders gezorgd. Als hij in 1975 acht jaar oud is, ziet hij zijn vader schreeuwend het maisveld uitkomen. Er is een Russisch vliegtuigje neergestort, zijn vader heeft de piloot eruit

getrokken en roept dat Paul zijn moeder de huisarts moet laten bellen. Nadat de piloot uit het ziekenhuis wordt ontslagen, besluit de familie hem onderdek te geven. Wat Pauls vader niet merkt, is dat zijn vrouw en de Rus stiekem verliefd worden. Hij is geschokt als zijn vrouw er plotseling vandoor gaat, met de Rus aan haar zijde. Ook in het heden heeft globalisering invloed op Pauls leven. Hedwiges, een vriend van hem, laat per ongeluk in een café vallen dat hij miljonair is. Wanneer de eigenaar van het bordeel, Laurens Steggink, hem vraagt om in zijn bordeel te investeren, weigert hij dit. Niet veel later wordt hij door twee mannen in huis mishandeld en beroofd, waarvan Paul Laurens en zijn Russische vriend verdenkt. Als gevolg hiervan weigert Hedwiges zijn nog te verlaten. Omdat Paul al lange tijd niks meer van zijn vriend heeft gehoord, breekt hij bij hem thuis in, waar hij hem dood in zijn stoel vindt. Paul denkt dat dit een daad van Laurens en zijn Russische vriend is en graaft zichzelf in, uit angst dat hem hetzelfde zal overkomen. Er komt echter niemand om hem uit zijn lijden te verlossen.

~ Mijn beoordeling ~

In alle drie de boeken wordt het verleden van de hoofdpersonen en hoe dat verleden hun leven in het heden beïnvloedt benadrukt.

In *De goede zoon* en *De heilige Rita* speelt nostalgie een grote rol. De hoofdpersonen zijn dan ook mannen op leeftijd die zich moeten aanpassen aan een moderne wereld. Beide boeken wekken de indruk dat deze mannen hier niet toe in staat zijn en zich vastklampen aan hun verleden. Ik vond het moeilijk om me in leven, omdat deze situatie ver van mij af staat, aangezien ik geboren ben in een wereld waarin technologie en globalisering vanzelfsprekend zijn.

Een ander groot thema, dat vooral terug kwam in *De goede zoon* en *Gebrek is een groot woord*, is rouw en verlies: beide hoofdpersonen hebben hun moeder verloren. Beide hoofdpersonen denken vaak aan hun moeder en wat die voor hen betekend heeft. Ze komen er ook achter dat hun opvoeding effect heeft op hoe ze handelen. De hoofdpersoon in *De goede zoon* is gelovig opgevoed en heeft daar conservatieve opvattingen aan overgehouden en Nynke in *Gebrek is een groot woord* heeft het chaotische van haar moeder geërfd. Dit geeft een

psychologische draai aan de boeken en dat vond ik wel heel leuk, omdat hier ook mijn interessegebied ligt. Verder kon ik me goed inleven in de hoofdpersonen, omdat ik zelf ook ervaring heb met het verliezen van een belangrijk persoon.

Alle drie de boeken hebben verschillende aspecten die mij opvielen. In *De goede zoon* was dat het mysterieuze karakter van het verhaal. Zoals ik al eerder aangaf, was het doel van de reis heel lang niet bekend, maar door de vele flashbacks vielen de puzzelstukjes uiteindelijk wel op hun plaats en begreep ik het verhaal beter. Dit vond ik zeer positief, omdat dit ervoor zorgde dat het verhaal niet voorspelbaar was. Een ander aspect dat opviel was de pratende auto waarin de hoofdpersoon een flink gedeelte van zijn reis in doorbracht. De lange dialogen die gevoerd worden lijken het einde van de behoefte aan intermenselijk contact: een mens wordt vervangen door een voorwerp dat zelfs in staat is om door te dringen tot waar de hoofdpersoon mee worstelt en te voldoen aan de seksuele behoeftes van de hoofdpersoon. Een mooi aspect uit *Gebrek is een groot woord* is de novelle van Borg, een mini-verhaal ingevlochten in het grote verhaal. Door middel van dit verhaal en een afwijkende schrijfstijl kreeg je als lezer meer grip op hoe Borg in elkaar zit en hoe hij Nynke en hun relatie ziet. Dit vind ik heel knap en overtuigend gedaan. Wat er voor mij het meest uitsprong in *De heilige Rita* is hoe klein iemands wereld kan zijn. De hoofdpersoon heeft zijn hele leven in hetzelfde dorpje gewoond en kent bijna iedereen die er woont. Buitenlanders zijn voor hem haast een ander soort. Dit aspect viel me vooral op, omdat dit het tegenovergestelde is van hoe ik in het leven sta. Desondanks vond ik het wel interessant om over het perspectief van iemand te lezen voor wie globalisering niet vanzelfsprekend is.

Elk boek heeft een andere opbouw en loop van het verhaal. Zo wordt er in *De goede zoon* constant geswitcht tussen heden en verleden met uitgebreide flashbacks. *Gebrek is een groot woord* speelt vooral in het heden af met af en toe een terugblik op het verleden als dat nodig is om belangrijke informatie te geven. *De heilige Rita* speelt zich aan het begin in het verleden af. Eerst maken we kennis met Pauls vader en hoe die zijn vrouw ontmoet heeft. Daarna komt Paul in beeld en leren we iets over zijn jeugd. Vervolgens zijn we in het heden en wordt er af en toe teruggeblikt op het verleden. *Gebrek is een groot woord* vond ik het prettigste om te lezen, omdat ik dat verhaal het beste kon volgen door de redelijk chronologische structuur. Ook vind ik dat Nina Polak een fijne luchtige schrijfstijl heeft. *De goede zoon* werd naar mijn mening op een gegeven moment te langdradig door de vele flashbacks die afleidden van datgene waar ik echt geïnteresseerd in was: het doel van de mysterieuze reis. Het verhaal van *De heilige Rita* was ook goed te volgen, maar ik was niet heel gemotiveerd om het te lezen, omdat ik de hoofdpersoon redelijk saai vond. Ik denk dat de schrijver dit met opzet heeft gedaan om het karakter van het personage goed neer te zetten, maar het sprak me niet echt aan.

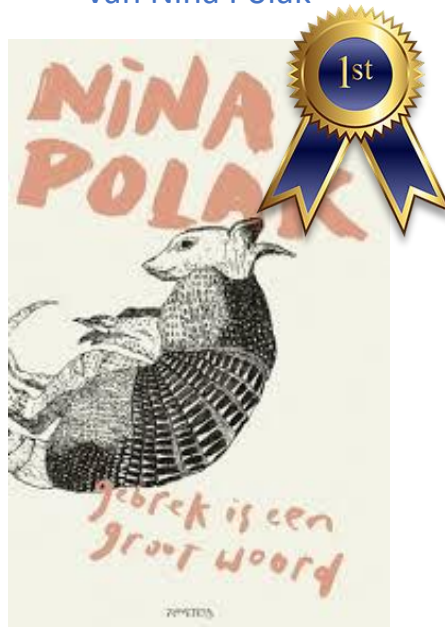
Een van de leukste dingen aan het lezen van een boek is dat een verhaal je laat nadenken over een onderwerp. *De goede zoon* laat je als lezer nadenken over een toekomst waarin robots een deel van het mensenwerk hebben overgenomen, iedereen beschikt over een basisinkomen en allerlei futuristische gadgets voor handen zijn. Het boek schets een negatief beeld van die toekomst. Mensen worden lui, stoppen met werken en verliezen eigenlijk een beetje de controle over hun eigen leven. Dit geeft een onderliggende boodschap mee: word

niet te afhankelijk van technologie en blijf niet stil zitten, zodat je jouw leven in eigen handen blijft houden. Nieuwe technologie, digitalisering en automatisering zijn onderwerpen die ook in deze tijd spelen, dus dit maakte het verhaal interessant maar ook leerzaam. *Gebrek is een groot woord* laat je nadenken over het belang van familie, een gezonde relatie en het vinden van jezelf. Na het overlijden van haar moeder, werd Nynke opgenomen door de Zeno's en kon ze zich weer ergens thuis voelen. Met Borg had ze eerst een gelukkige relatie, maar in de loop van de tijd begonnen ze elkaar tegen te werken en na een onsuccesvolle poging om het opnieuw te proberen, neemt ze afscheid van hem. Hierdoor voelt ze zich weer vrij en ze grijpt de kans om weer te doen wat ze het liefst doet: reizen over zee. De les die je hiervan kan leren is dat je voor jezelf moet kiezen als iemand je ervan weerhoudt gelukkig te zijn en dat vind ik heel waardevol. *De heilige Rita* geeft ons een kijkje in het leven van een man op leeftijd die eenzaam is en zich moeilijk kan aanpassen aan de moderne wereld. Op mij is dit niet van toepassing, maar er zijn vast mensen die zich wel in deze situatie kunnen verplaatsen en ik vind het wel goed dat dit boek de lezer daarbij stil laat staan.

Na dit alles in afweging genomen te hebben, heb ik mijn winnaar gekozen:

Gebrek is een groot woord

van Nina Polak

Dit boek vond ik het leukst om te lezen en ook het meest verrassend en boeiend. Het verhaal kaart heel diverse onderwerpen aan: de dood, abortus, relatieproblemen, verschillende sociale milieus, virtuele werelden, eenzaamheid en vrijheid. Nina Polak beschrijft situaties zo dat de lezer zich die echt kan voorstellen. De moeizame relatie die Nynke met haar moeder had om maar een voorbeeld te geven. Nynke gebruikt altijd haar moeders voornaam als ze over haar spreekt en toont vaak medelijden voor haar. Dit wekt de indruk dat Nynke meer voor haar moeder zorgde dan andersom. Nynke en haar moeder waren krap bij kas en ze

woonden dan ook in een niet al te luxe appartement. Dit staat sterk in contrast met de rijke Zeno's met hun grote huis. Dat we in Nederland verschillende sociale milieus kennen, kwam hierdoor goed naar voren. Het boek was ook alles behalve saai door de verschillende schrijfstijlen die Polak gebruikt heeft. Zo gaan de hoofdstukken van een Whatsapp-gesprek naar een compleet mini-novelle. Polak schrijft ook met een losse toon die soms het verhaal ook wat humor geeft: 'Aanschouw mijn gebrek aan ruggengraat' of 'Dan is het nu tijd om stil te staan en te reflecteren op een aantal willekeurige kleuren uit mijn verleden.'

Al met al een heel mooi boek dat deze prijs zeker waard is.